Національний банк України

Концепція побудови систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю в небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах

Департамент методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ

м. Київ, 09 вересня 2021 року

Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення із концепцією майбутнього регулювання. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у проєкті регуляторного акта. Бачення майбутнього регулювання, що міститься у цій презентації, може бути змінено або вдосконалено за результатами подальшого опрацювання та обговорення з учасниками ринків фінансових послуг

Необхідність розробки Концепції

Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

- Відповідно до статті 28 Національний банк України визначає вимоги до **системи корпоративного управління, управління ризиками та внутрішнього контролю**

Необхідність підвищення рівня культури управління ризиками та корпоративного управління

- **Рівень корпоративного управління** та **культури управління ризиками і організації системи внутрішнього контролю** на небанківському фінансовому ринку потребує **підвищення** та **приведення у відповідність з міжнародними підходами**

Концепція побудови системи корпоративного управління у небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах

Поточні проблеми ринку

Відсутні чіткі вимоги до корпоративного управління

Чинним законодавством встановлені поверхневі вимоги до корпоративного управління в небанківських фінансових установах

Невідповідність міжнародним принципам

Чинне законодавство не враховує міжнародні принципи та стандарти побудови системи корпоративного управління

Відсутність пропорційного підходу

Чинне регулювання не встановлює особливостей системи корпоративного управління для страховиків та кредитних спілок, вимоги до значимих і звичайних фінансових установ

Відсутні уніфіковані вимоги в розрізі галузей

Чинне законодавство про господарські товариства, яке регулює питання корпоративного управління, не враховує специфіку галузей ринку небанківських фінансових установ

Пропонований підхід до вирішення проблем

Страховики

Кредитні спілки

Фінансові компанії та ломбарди

- Враховуючи зазначені вище проблеми та обмеженість регулювання на рівні законодавства про господарські товариства, наразі пропонується схвалити **Методичні рекомендації щодо організації ефективної системи корпоративного управління в небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах**
- **Після введення в дію Законопроєктів** пропонується затвердити на основі рекомендацій та нового законодавства **регуляторний акт**
- Такий підхід дозволить продемонструвати **кращі практики корпоративного управління вже зараз** та **поступово готувати його до нового законодавства** в цій частині
- Такий підхід пропонується за умови, що перехідний період для Законопроєктів буде збережений на рівні 2-х років. У випадку його скорочення будуть розроблятись не Методичні рекомендації, а відразу регуляторний акт

Рекомендована модель організації системи управління страховика

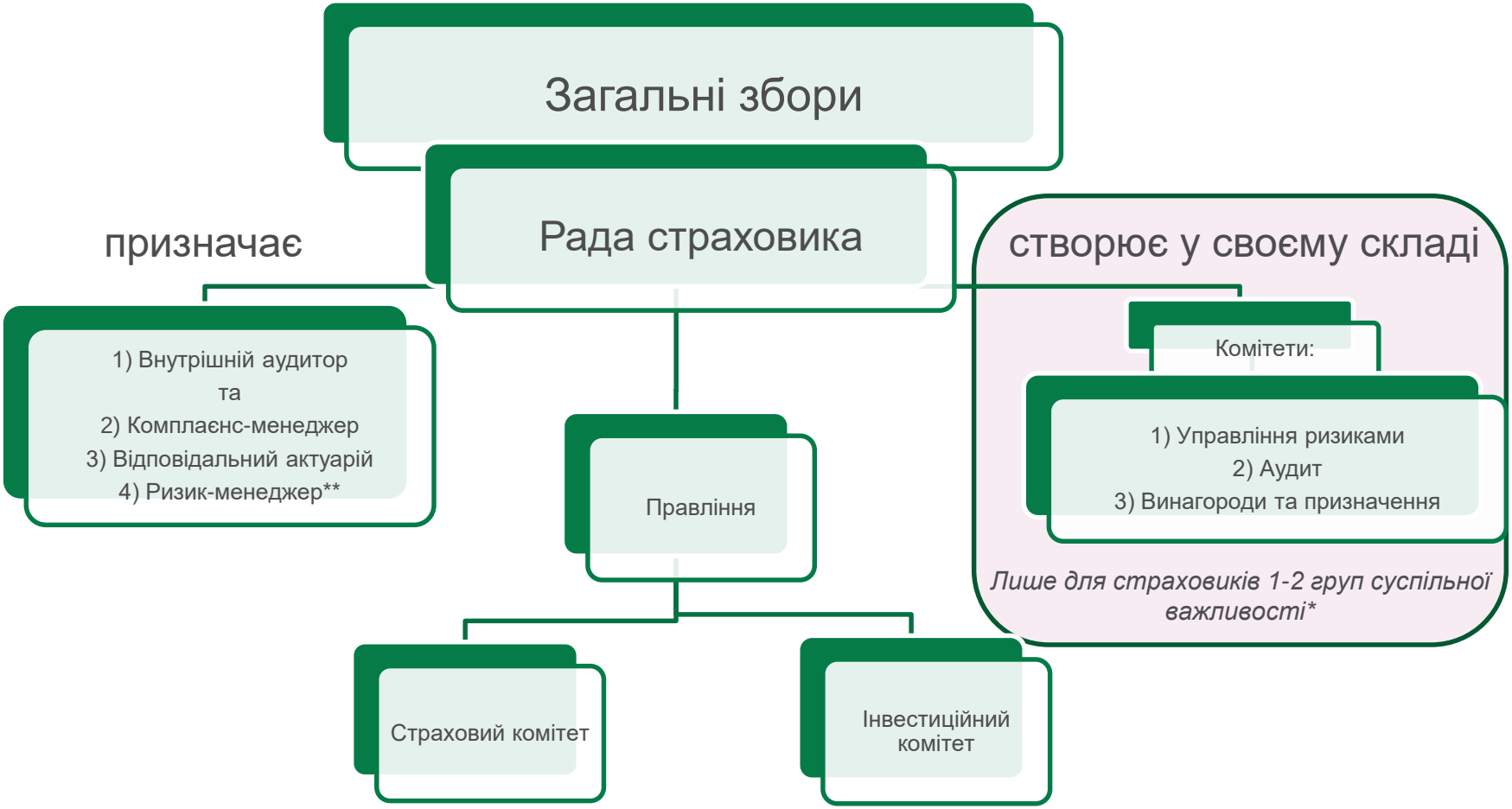

** Диференціація страховиків на звичайних та значимих передбачена проєктом нового закону. До набуття ним чинності та прийняття критеріїв значимості функції комітетів передбачаються для страховиків, що належать до 1-2 груп важливості відповідно до Постанови № 157.*

*** Можуть бути об'єднані у певних випадках (за зразком проєкту нового закону) у страховиках, які не є суспільно важливими.*

Органи управління страховика

Загальні збори

- **Визначення основних напрямів діяльності**
- **Призначення наглядової ради**
- **Затвердження положення про винагороду та принципів корпоративного управління**

Наглядова рада

- **Розподіл повноважень і стратегія**
- **Рекомендації щодо складу**
- **Диференціація вимог до голови та членів**
- **Забезпечення інших функцій**

Правління

- **Виконання завдань, визначених загальними зборами та радою**
- **Підтримка належного рівня управління ризиками, комплаєнсу, захисту прав споживачів**
- **Забезпечення здійснення поточної діяльності**

Комітети ради

- **Комітет з управління ризиками** (нагляд за дотриманням стратегії щодо ризиків)
- **Комітет з аудиту** (нагляд за дотриманням політик щодо бухгалтерського обліку)
- **Комітет з винагород та призначень** (нагляд за дотриманням процедур та належним призначенням керівників)

Колективна придатність

- **Органи управління мають володіти достатніми знаннями, навичками, досвідом для ефективного управління страховиком**
- Поширюється на раду страховика і правління.
- Рада страховика відповідає за періодичний перегляд та документування факту колективної придатності (матриця відповідності).

Joint ESMA and EBA Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders under Directive 2013/36/EU and Directive 2014/65/EU

• орган управління повинен колективно розуміти діяльність установи, включаючи основні ризики

• члени органу управління повинні колективно приймати відповідні рішення з урахуванням бізнес-моделі, схильності до ризику, стратегії та ринків, на яких функціонує установа

• усі галузі знань, необхідні для підприємницької діяльності установи, повинні охоплюватися органом управління колективно, з достатнім досвідом серед членів органу управління

• орган управління в сукупності має належне розуміння тих сфер, за які члени несуть колективну відповідальність, та навички ефективного управління та нагляду за установою

EIOPA Guidelines on System of Governance

Рада страховика та правління повинні колективно мати відповідну кваліфікацію, досвід та знання щонайменше про:

• страховий та фінансовий ринки;

• бізнес-стратегію та бізнес-модель;

• систему управління;

• фінансовий та актуарний аналіз;

• нормативно-правову базу та вимоги.

Рекомендована модель організації системи управління кредитної спілки

Органи управління кредитної спілки

Загальні збори

- **Визначення основних напрямів діяльності**
- **Призначення спостережної ради**
- **Затвердження положення про винагороду та принципів корпоративного управління**

Спостережна рада

- **Загальні особливості та обмеження**
- **Загальні функції (стратегічні, контрольні)**
- **Диференціація вимог до голови та членів**

Правління

- **Виконання завдань, визначених загальними зборами та радою**
- **Забезпечення виконання стратегічних напрямів**
- **Забезпечення здійснення поточної діяльності**

Комітети ради

- **Комітет з управління ризиками** (нагляд та надання рекомендацій раді щодо СУР)
- **Комітет з аудиту** (моніторинг фінансового звітування та ефективності функції внутрішнього контролю)
- **Комітет з винагород** (розроблення та імплементація політик винагород)

Загальна модель для фінансових компаній та ломбардів

Враховуючи меншу ризиковість фінансових компаній та ломбардів у порівнянні із іншими учасниками фінансових ринків, **НБУ не вбачає за доцільне брати активну участь в організації їхніх систем корпоративного управління**. З огляду на це навіть на рівні Методичних рекомендацій пропонується обмежитись базовими положеннями:

Базові принципи корпоративного управління

Ефективність
Незалежність
Прозорість
тощо

Конфлікт інтересів

Виявлення
Управління
Розподіл повноважень
тощо

Загальна модель для небанківських фінансових груп

На індивідуальній основі

Учасники НФГ виконують вимоги щодо корпоративного управління, кодекс (принципи) корпоративного управління на індивідуальній основі

Відповідальна особа

Рада відповідальної особи НФГ здійснює контроль за дотриманням учасниками НФГ законодавства та внутрішніх документів групи з питань корпоративного управління

Структура документу про корпоративне управління НФУ

Предмет регулювання/ організаційно-правова форма	Страховики		Кредитні спілки		Фінансові компанії	Ломбарди
	Значимі*	Інші	Об'єднані	КС, які не є об'єднаними		
Загальні принципи	+	+	+	+	+	+
Загальні збори	+	+	+	+	-	-
Наглядова рада	+	+	+	+	-	-
Комітети наглядової ради	+	-	+	-	-	-
Виконавчий орган	+	+	+	+	-	-
Колективна придатність	+	+	-	-	-	-
Конфлікт інтересів	+	+	+	+	+	+

* - Страховики, що відносяться до 1, 2 груп суспільної важливості

Концепція побудови системи управління ризиками у небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах

Поточні проблеми ринку

Відсутні чіткі вимоги до системи управління ризиками

Чинним законодавством не встановлені вимоги до системи управління ризиками в небанківських фінансових установах

Відсутні вимоги до розподілу повноважень

Чинне законодавство не врегульовує питання розподілу повноважень та ліній захисту в небанківській фінансовій установі

Відсутність пропорційного підходу

Чинне регулювання на рівні НПА містить загальні вимоги до побудови СУР і лише для страховиків.

Не встановлює особливостей до значимих і середніх (малих) фінансових установ

Невідповідність міжнародним принципам

Чинне законодавство не враховує міжнародні принципи та стандарти побудови системи управління ризиками

Вирішення цих проблемних питань можливе при запровадженні цільової моделі регулювання СУР, закладеної в законопроєкти № 5065, 5125, 5315, зокрема для значимих фінансових установ

Основні підходи до побудови СУР *(міжнародний досвід)*

Страховики

Враховуються підходи

IAIS principles

Solvency I, II

Кредитні спілки

Враховуються підходи

CRD4

WOCCU Model Law

Фінансові компанії, ломбарди

Застосовується

Ризик-орієнтований підхід

Ключові аспекти, які пропонується закласти в Положення
(цільова модель)

Посилення ролі Ради/органів управління

Закріплення повноважень і відповідальності

Затвердження стратегічних документів, Декларації схильності до ризиків

Запровадження 3-ліній захисту

Незалежність і підзвітність

підрозділів управління ризиками, комплаєнсу, актуаріїв / CRO, CCO

Вимоги до управління ризиками

Виявлення ризиків

Моніторинг

Контроль

Пом'якшення ризиків

Кількісна оцінка ризику

Профіль ризику установи

Стрес-тестування

Інформаційні системи

Вимоги будуть встановлені з урахуванням ризик-орієнтованого підходу до окремих сегментів, враховуючи групи суспільної важливості / значимості установ в сегменті

Вимоги вводитимуться поетапно, відповідно до графіка

Модель побудови системи управління ризиками *(цільова модель)*

Види ризиків	Банк	Страховик	Кредитна спілка	ФК (кредити, гарантії,)	Інші ФК
Кредитний ризик	Ключовий	Помірний	Ключовий	Ключовий	Вагомий
Страховий (Андеррайтинговий) ризик	-	Ключовий	-	-	-
Ризик ліквідності	Ключовий	Вагомий	Ключовий	Помірний	Помірний
Операційний ризик	Вагомий	Вагомий	Вагомий	Вагомий	Вагомий
Ринкові ризики	Помірний	Ключовий	Низький	Низький	Низький
Комплаєнс-ризик	Помірний	Помірний	Помірний	Помірний	Помірний
Інші суттєві ризики	Помірний	Помірний	Помірний	Низький	Низький
Основні складові СУР, що будуть унормовані					
1. Загальні підходи (принципи)	√	√	√	√	√
2. Інструменти оцінки ризиків	√	√	√	√	√
3. Система лімітів ризиків	√	√	√	√	√
4. Управління ризиками	√	√	√	√	-
5. Управління якістю активів	√	√	-	-	-
6. План фінансування в кризових ситуаціях / План безперервної діяльності	√	√	√	-	-
7. Стрес-тестування *	√	√	√	-	-

√ - спрощені вимоги

* - в кредитних спілках – лише для значимих, ОКС

Загальна структура Положення *(орієнтовно, цільова модель)*

Розділ I

Загальні положення

- Термінологія
- Сфера регулювання
- СУР – принципи, учасники, розподіл обов'язків
- Пропорційність вимог *(розмір установи, складність операцій, сегмент ринку НФГ)*
- Основні підходи до організації СУР в НФГ

Розділ II

Загальні вимоги до СУР

- Організаційна структура
- Відповідальність, функції суб'єктів СУР
- Культура управління ризиками
- Внутрішні документи
- Запровадження нових продуктів
- Система лімітів ризиків
- Інформаційні системи та звітування
- Моделі та інструменти оцінки ризиків
- Стрес-тестування

Розділи III – VIII

СУР в окремих сегментах ринку НФП

- **Страховики**
- **Кредитні спілки, ОКС**
- **ФК, що надають кредити, гарантії**
- **Ломбарди**
- **Факторингові компанії**
- **Інші**

Розділ IX

Особливості побудови СУР в НФГ

- **Вимоги до ефективної СУР в групі**
- **Обов'язки відповідальної особи**
- **Моніторинг/ контроль ризиків в групі** *(звітування, інформаційні системи….)*

Додатки

- Графік впровадження
- Рекомендований перелік внутрішніх документів по СУР

Структура СУР значимого страховика-акціонерного товариства
(перехідна модель)

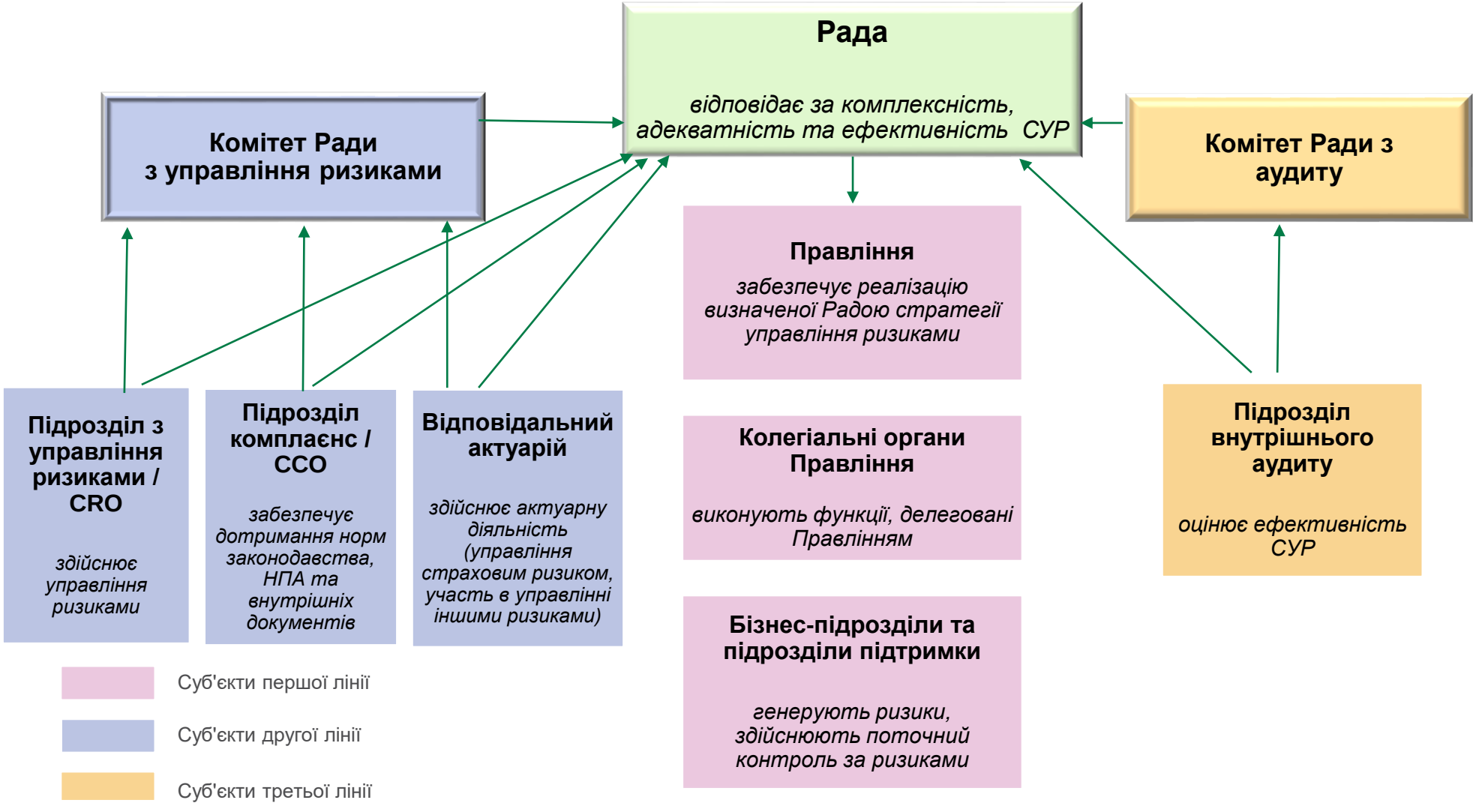

Структура СУР незначимого страховика-ТДВ
(перехідна модель)

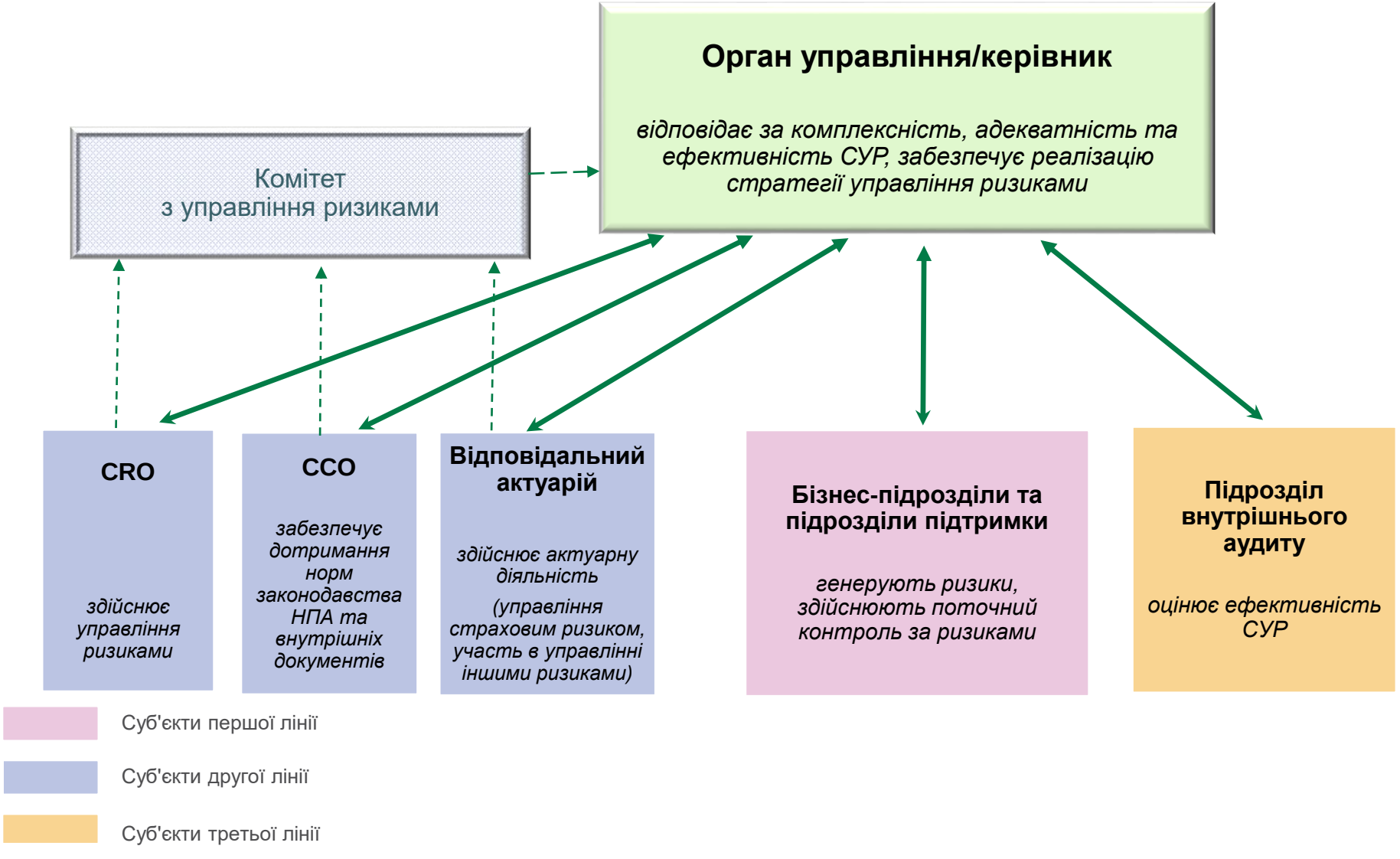

Структура СУР кредитної спілки
(перехідна модель)

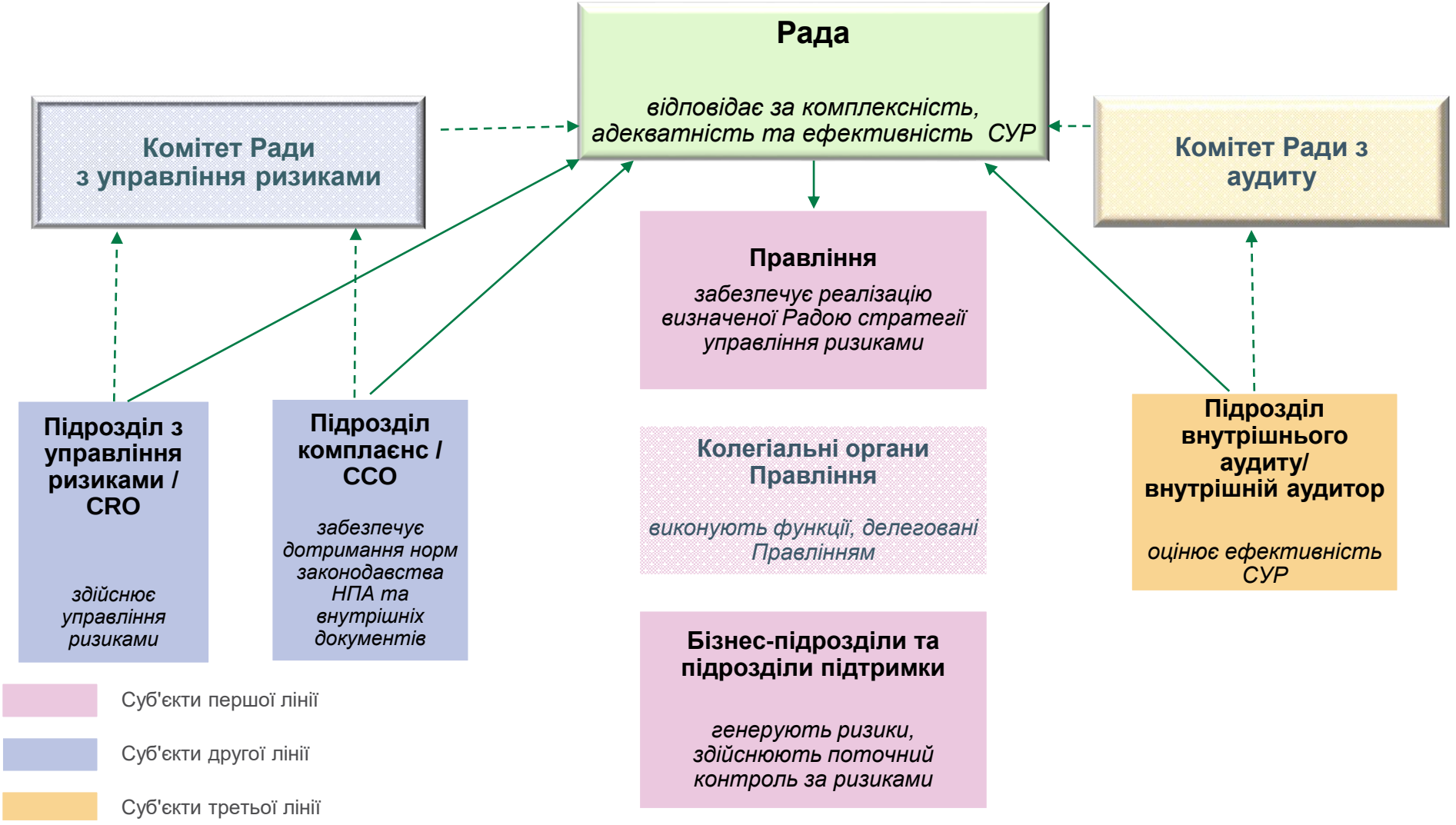

Структура СУР фінансової компанії, ломбарду
(перехідна модель)

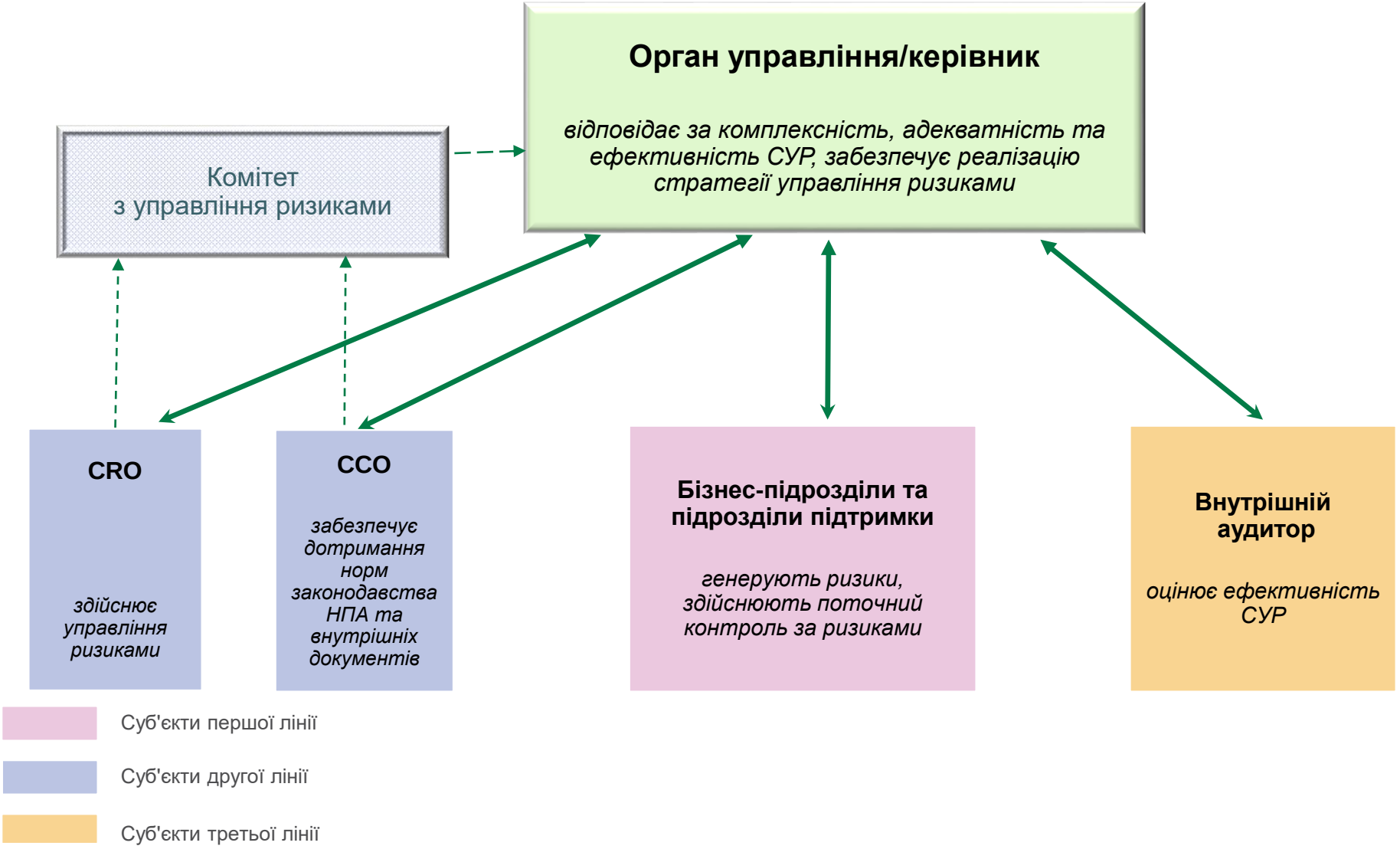

Ключові аспекти, які пропонується закласти в Положення
(цільова модель)

Посилення ролі Ради/органів управління в управлінні ризиками	• Рада несе повну відповідальність за створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками
Роль комітету з управління ризиками	• Рада може делегувати деякі із своїх функцій створеному нею комітету з управління ризиками, проте не обов'язки чи відповідальність
Належний статус і повноваження підрозділів з управління ризиками, комплаєнс і актуаріїв / CRO,CCO	• Забезпечення незалежності підрозділів (призначення, звітування, винагорода) • Наділення CRO та CCO правом вето щодо рішень колегіальних органів
Підвищення культури управління ризиками	• Рада повинна створювати «tone at the top» шляхом визначення та дотримання корпоративних цінностей • Підвищення обізнаності щодо ризиків, управління ними в межах прийнятої корпоративної культури
Розподіл обов'язків між підрозділами/ функціями 3-х ліній	• 1-а лінія бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки • 2-а лінія – підрозділи управління ризиками/CRO, комплаєнс/CCO, актуарій • 3-я лінія – підрозділ внутрішнього аудиту
Інформаційні системи	• Повинні забезпечувати повне і достовірне вимірювання ризиків, фіксування подій операційного ризику • Надавати своєчасну, достовірну і повну інформацію щодо ризиків суб'єктам системи управління ризиками відповідно до їх потреб/повноважень
Внутрішні документи щодо управління ризиками	• Мають бути розроблені внутрішні документи з управління ризиками • Рада затверджує Декларацію схильності до ризиків, профіль ризику установи, стратегії та політики • Правління затверджує процедури і порядки

Основні внутрішні документи з управління ризиками
(повний обсяг вимог)

Декларація схильності до ризиків

- Визначає величину та види ризиків, які НФУ готова взяти на себе
- **Включає елементи:**
  - Обмеження та економічні обґрунтування, згідно з якими НФУ має діяти під час визначення стратегії та складання бізнес-плану

Кодекс поведінки (етики)

- Визначає норми поведінки для співробітників та керівництва, відповідальність за порушення
- **Включає елементи**:
  - Механізми запобігання отримання несправедливих переваг, корупційних діянь
  - Норми поведінки та відповідальність за їх порушення
  - Порядок роботи з інсайдерською інформацією

Стратегія управління ризиками, політики управління окремими видами ризиків

- Визначають підходи до управління ризиками (виявлення, вимірювання, моніторинг та контроль за ризиками)
- **Включають елементи:**
  - Мету, завдання та принципи управління ризиками
  - Перелік лімітів для контролю за ризиками
  - Перелік учасників процесу управління ризиками, їх повноваження і відповідальність з чітким визначенням підпорядкування
  - Перелік інструментів для вимірювання ризиків
  - Перелік інструментів для управління ризиками і їх пом'якшення
  - Перелік, періодичність та отримувачі управлінської звітності

Процедури, порядки та методики для реалізації політик

- Визначають порядки застосування інструментарію реалізації стратегії та політик управління ризиками
- **Наприклад:**
  - Порядок проведення стрес-тестування
  - *Кредитний ризик* :
    - порядок надання кредитів, порядок перегляду кредитів
  - *Ризик ліквідності*:
    - порядок управління внутрішньоденною ліквідністю

Особливості побудови СУР в небанківській фінансовій групі

В рамках повноважень, визначених ст.16[1] Закону про фінансові послуги:
обмеження ризиків, на які наражається фінансова установа внаслідок участі у фінансовій групі шляхом регулювання, моніторингу та контролю ризиків групи

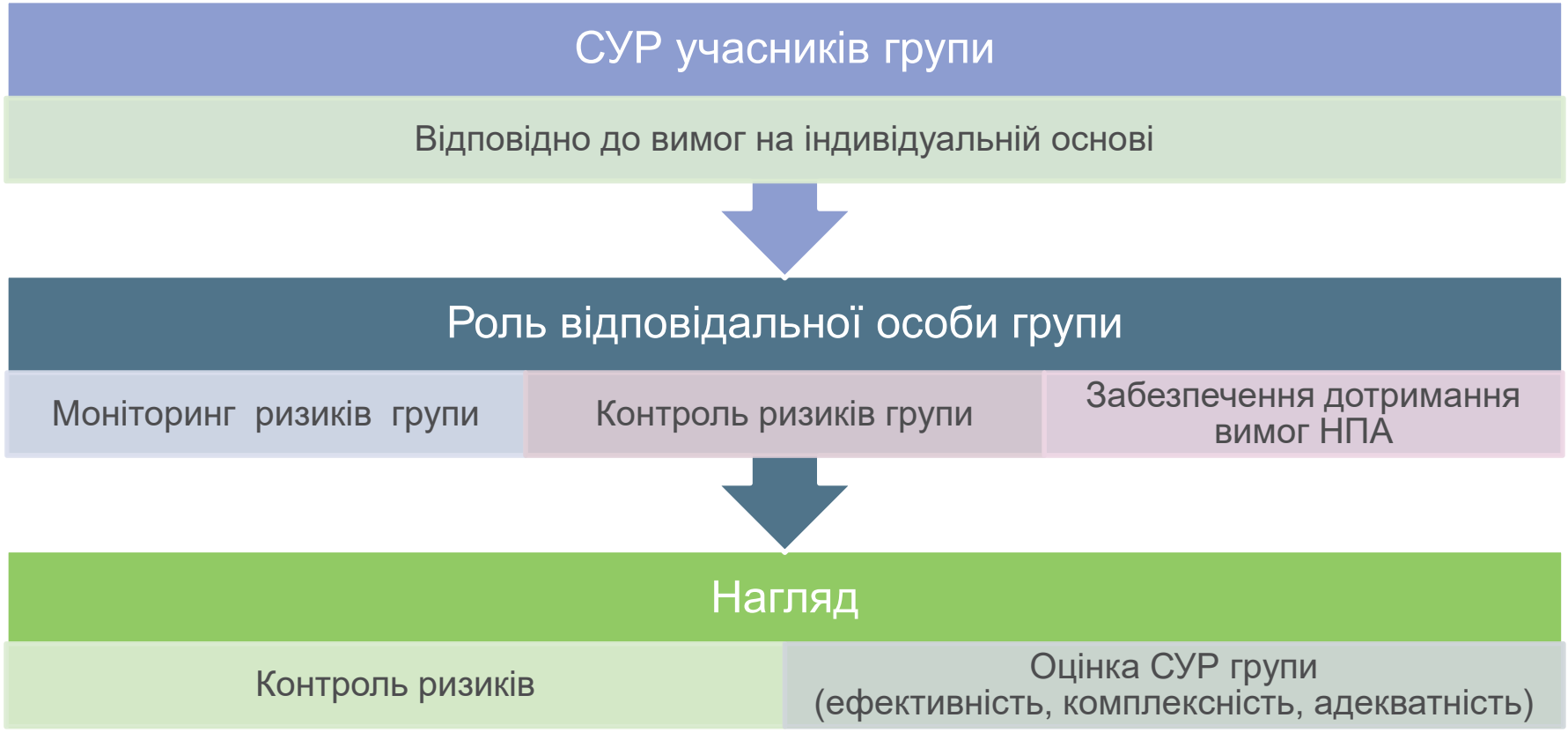

Що буде предметом оцінки НБУ

На етапі впровадження СУР:

- Дотримання термінів, встановлених Положенням

На етапі функціонування СУР:

- Комплексність
- Адекватність
- Ефективність

Модель запровадження СУР - перехідний період

	Страховик		Кредитна спілка		ФК *(кредити, гарантії)*	Інші ФК *(ломбарди, лізингодавці, факторинг, інші)*
	Значимі*	Інші	Значимі*	Інші		
Організаційна структура						
Комітет Ради з управління ризиками	√	-	√	-	-	-
Підрозділи управління ризиками, комплаєнс / CRO, CCO	√	√	√	√	-	-
3 лінії (розподіл повноважень)	√	√	√	√	-	-
Культура управління ризиками						
Кодекс етики	√	√	√	√	-	-
Запобігання конфлікту інтересів	√	√	√	√	√	√
Операції з пов'язаними особами	√	√	√	√	√	√
Стратегії, політики, методики, інструменти, системи, процеси						
Декларація схильності до ризиків	√	√	√	√	√	√
Внутрішні документи	√	√	√	√	√	√
Запровадження нових продуктів	√	√	√	√	√	√
Ліміти ризиків	√	√	√	√	√	√
Інформаційні системи та звітування	√	√	√	√	√	√
Моделі та інструменти оцінки ризиків	√	√	√	√	√	√
Стрес-тестування	√	√	√	-	-	-

* - страховики, кредитні спілки, що відносяться до 1, 2 груп суспільної важливості √ - спрощені вимоги √ - рекомендації

Концепція побудови системи внутрішнього контролю у небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах

Поточна ситуація в Україні та проблеми ринку

Відсутні чіткі вимоги до корпоративного управління	Відсутні вимоги до розподілу повноважень	Відсутність пропорційного підходу	Невідповідність міжнародним принципам
Чинним законодавством встановлені поверхневі вимоги до корпоративного управління в небанківських фінансових установах, що ускладнює розподіл функцій в рамках побудови системи внутрішнього контролю	Чинний закон використовує як термін «внутрішній аудит (контроль)», так і «внутрішній контроль». При цьому внутрішній аудит є лише елементом СВК та належить до 3-ї лінії захисту	Чинне регулювання не встановлює особливостей системи внутрішнього контролю для страховиків та кредитних спілок, вимоги до значимих і середніх (малих) фінансових установ	Чинне законодавство не враховує міжнародні принципи та стандарти побудови системи внутрішнього контролю

Модель побудови системи внутрішнього контролю
(відповідно до чинного законодавства)

Вимоги	Страховики	Кредитні спілки	Фінансові компанії, ломбарди, лізингодавці
Пропорційні вимоги (залежно від розміру фін. установи (МСП/великі підприємства), послуг, що ними надаються, їх значимості)*	-	-	-
Система трьох ліній захисту**	+	+	- (обов'язкові лише I та III лінії: бізнес підрозділи та внутрішній аудит)
Використання COSO-принципів	+	+	+
Визначення окремих повноважень підрозділів, вимоги до розподілу повноважень	+	+	+
Прийняття внутрішніх документів (політик/правил/регламентація процесів)	+	+	+
Ризик-менеджер**	+ (створення функції)	+ (створення функції)	- (разом з тим фінансова компанія матиме право самостійно визначити)
Комплаєнс-менеджер**	+ (створення функції)	+ (створення функції)	- (разом з тим фінансова компанія матиме право самостійно визначити)
Актуарна функція	+	-	-
Внутрішній аудит**	+	+	+

* Чинний закон про фінансові послуги не містить положення щодо можливої диференціації НБУ вимог до фінансових установ, але законодавство містить критерії розподілу господарських товариств, тому доцільно передбачити пропорційні вимоги в межах окремих функцій

** В межах чинного Закону (використовує одночасно терміни «внутрішній аудит (контроль)» та «внутрішній контроль» (при цьому, внутрішній аудит є лише елементом СВК та належить до 3-ї лінії) функції РМ та комплаєнсу Законом не передбачені)

Цільова модель побудови системи внутрішнього контролю
(відповідно до оновленого законодавства)

Вимоги	Страховики		Кредитні спілки		Фінансові компанії, ломбарди, лізингодавці	Фінансові компанії (які становлять суспільний інтерес)
	Значимі	Інші	ОКС, значимі КС, КС, які мають стандартну ліцензію	Інші		
Прийняття внутрішніх документів	+	+ (щодо окремих процесів)	+	+ (щодо окремих процесів)	+ (щодо окремих процесів)	+
Пропорційні вимоги (залежно від розміру НФУ, послуг, що ними надаються, їх значимості)	+	+	+	+	+	+
Використання COSO-принципів	+	+	+	+	+	+
Використання моделі 3-х ліній захисту	+	+	+	+	+ (обов'язково - лише I та III лінії)	+
Функція ризик-менеджменту	+ (підрозділ/аутсорсинг окремих завдань/функцій)	+ (особа/підрозділ/ аутсорсинг)	+ (особа/підрозділ/ аутсорсинг)*	+ (особа/аутсорсинг)	- (має право на створення функції/аутсорсинг)	+ (особа/підрозділ)
Функція комплаєнс-менеджменту	+ (підрозділ/аутсорсинг окремих завдань/ функцій)	+ (особа/підрозділ/ аутсорсинг)	+ (особа/підрозділ/ аутсорсинг)*	+ (особа/аутсорсинг)		+ (особа/підрозділ)
Актуарна функція	+ (особа/аутсорсинг функції/завдань/процесів)	+ (особа/аутсорсинг функції/завдань/процесів)	-	-	-	-
Внутрішній аудит	+ (підрозділ/аутсорсинг окремих завдань/функцій)	+ (підрозділ/аутсорсинг окремих завдань/функцій)	+ (підрозділ/аутсорсинг)*	+ (підрозділ/аутсорсинг)	+ (особа/аутсорсинг)	+
Вимоги до IT	+	+	+	+ (загальні вимоги)	+ Загальні вимоги – можливо не передбачати в окремих внутрішніх документах (обов'язково для гарантів)	+

* Для КС з стандартною ліцензією – аутсорсинг можливий виключно до ОКС, для ОКС аутсорсинг заборонений)

СВК у небанківській фінансовій групі

Небанківська фінансова група

- Приймає внутрішні документи, якими встановлюються вимоги до побудови СВК, включаючи вимоги до внутрішніх політик, комплаєнс- та РМ-процедур, комунікацій, інформаційного та технологічного забезпечення;
- Забезпечує розвиток культури контролю всередині групи;
- Може встановлювати більш посилені вимоги до СВК у групі, з урахуванням, зокрема, видів діяльності та їх ризиковості;
- Забезпечує здійснення контролю за СВК на рівні всієї групи;
- Приймає рішення про коригувальні заходи в рамках групи;

Відповідальна особа небанківської фінансової групи

- Забезпечує дотримання групою вимог щодо запровадження СВК у групі
- Забезпечує організацію ефективної СВК у групі
- Здійснює моніторинг ефективності СВК у групі

*Контроль за дотриманням вимог НБУ щодо побудови СВК здійснюється як на рівні всієї групи, так і щодо кожного її учасника

Пропонована структура Положення про СВК

I. Загальні положення:

визначення термінів;

цілі, мета та порядок впровадження СВК;

принципи;

II. Вимоги до побудови СВК:

система трьох ліній;

компоненти СВК;

III. Окремі вимоги до СВК фінансових установ:

страховики;

кредитні спілки;

фінансові компанії, ломбарди, юридичні особи-лізингодавці;

IV. Окремі вимоги до СВК небанківських фінансових груп:

порядок організації СВК та контролю її ефективності;

відповідальні особи;

Ключові вимоги та характеристики СВК

Система внутрішнього контролю – сукупність таких елементів, як внутрішній аудит, управління ризиками, комплаєнс, та інших елементів, визначених цим Законом, спеціальними законами та нормативно-правовими актами Національного банку України, а також політик, правил і заходів, які забезпечують функціонування, взаємозв'язок та підтримку таких елементів і спрямовані на досягнення визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності надавача фінансових послуг.

Мета	Засади організації	Компоненти	Спосіб запровадження	Контроль за впровадженням та ефективністю	Модель 3-х ліній
досягнення фінансовою установою операційних, інформаційних та комплаєнс цілей, визначених у стратегії та/або бізнес-плані.	• Здійснюється на базі COSO-принципів • СВК має бути інтегрована у внутрішні процеси фінансової установи • внутрішні документи фінансової установи мають забезпечувати наявність комплексної, ефективної та адекватної СВК фінансової установи	• контрольне середовище; • оцінювання ризиків • контрольна діяльність • контроль за інформаційними потоками та комунікаціями • моніторинг ефективності системи внутрішнього контролю	• визначення організаційної структури та ключових функцій кожного елементу • оцінка ризиків • прийняття внутрішніх документів • технологічного забезпечення	• вищий органом управління • правлінням (СК та КС, якщо є в структурі) • Регулятор	**Ролі першої лінії:** діяльність підрозділів фронт та бек-офісів **Ролі другої лінії:** підрозділи/спеціалісти, які забезпечують допомогу окремих напрямах (ризик –та комплаєнс-менеджмент та інші) **Ролі третьої лінії:** внутрішній аудит

Положення про СВК визначає лише вимоги до основних засад та принципів побудови СВК. Власне розробка та запровадження СВК, врегулювання окремих питань внутрішнього контролю є компетенцією фінансової установи

Розподіл обов’язків в системі внутрішнього контролю: модель трьох ліній

* Залежно від розміру та функцій фінансової установи функції можуть бути поєднані

COSO-принципи ефективного внутрішнього контролю

Вимоги до побудови СВК: компоненти СВК

пропонується визначити методологічні та організаційні засади функціонування системи внутрішнього контролю

врегулювання питань, пов'язаних із внутрішнім аудитом, моніторингом ефективності, оцінкою звітів та реагуванням на виявлені проблеми

здійснюється фінансовою установою в процесі запровадження системи управління ризиками, оцінка ефективності якої буде передбачено окремим НПА

визначаються види контрольних заходів, основні вимоги до побудови поточного (первинного), послідуючого та загального (внутрішній аудит) контролів, а також базові вимоги до звітування щодо результатів реалізації контрольних заходів

встановлення базових вимог до оцінки та забезпечення якості інформації, управління внутрішніми та зовнішніми комунікаціями

Подальші заходи, спрямовані на реалізацію Концепції

1. **Регуляторні акти** з метою **побудови систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю** в **небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах** розробити з урахуванням вимог **міжнародних стандартів та права ЄС**, зокрема вимог Делегованого Регламенту ЄС № 2015/35, вимог EBA, IAIS, рекомендацій USAID, Регламенту ЄС № 575/2013, Модельного Закону WOCCU про Кредитні спілки з урахуванням принципу пропорційності та ризик-орієнтованого підходу.

2. **Структуру правових актів** будувати відповідно до **структури ринку небанківських фінансових послуг**, розкриваючи особливості корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю, притаманні окремим сегментам ринку

3. **Запровадження пропорційного підходу** здійснювати з урахуванням **значимості учасників ринку та їх суспільної важливості**, а також із врахуванням **бізнес-моделі, складності здійснюваних операцій** та **розгалуженості мережі**

4. **Запровадження ризик-орієнтованого підходу** здійснювати з урахуванням **ступеню ризику окремих сегментів ринку** (за принципом «чим більш ризиковий сегмент, тим більша кількість вимог до нього»)

Зауваження та пропозиції

Публічне обговорення триває до 10 жовтня 2021 року

Пропозиції та зауваження необхідно направляти на адресу електронної пошти:
NBFI.regulations@bank.gov.ua

Національний
банк України

Web ▪ Facebook ▪ Twitter ▪ Flickr ▪ Youtube ▪ Instagram